

4.5.2 Dingwalelano ka moka tša Mmasepala le batho ba ka ntle ga Mmasepala di swanetše go fetolelwa lelemeng la semmušo leo kgokagano e dirilwego ka lona mathomong ge e amogelwa, seo se tla dirwa fela ge eba phetolelo lelemeng la Seisemane ya sengwalwa seo e lotilwe gore e be rekhoto goba go šomišetšwa ditshekong tša semolao tšeo di ka bago gona.

4.5.3 Dingwalwa ka moka tša Mmasepala tšeo di swanetšego go lotwa di swanetše gore, go kgotsofatša mabaka a tša taolo, di hwetšege ka Seisemane bjale ka ge e le leleme la go rekhota dingwalwa.

4.5.4 Leleme la Seisemane e swanetše go šomišwa ke Mmasepala dikgokaganong tša boditšhabatšhaba, eupša, Mmasepala o swanetše go dira gore go be le ditirelo tša bofetoledi dikgokaganong tša nakwana ka leleme leo le kgethwago ke naga yeo e amegago dikgokaganong tšeo.

4.6 Batho bao ba nago le magole ao a rileng

Mmasepala o swanetše gore, ge go dirilwe kgopelo le gona moo go kgonegago, o kgotsofatše dinyakwa tša batho bao ba nago le bofokodi bjoo bo rileng go tša maleme.

5. TSHEKATSHEKO YA PHOLISI

5.1 Mmasepala o tla re kgafetšakgafetša wa fela o eta pele bohlakiši bja ka Mmasepaleng le bja ka ntle ga Mmasepala bja go bona gore ke maleme afe ao a bolelwago ke batho ka bontši le bokgoni go tša maleme bja go ba le tsebo ya gore ke dihlokwa dife go tša malele le bokgoni bofe go tša maleme tšeo bahlankedi ba mmasepala le badudi ba mono Tshwane ba nago le tšona.

5.2 Ba Yuniti ya Ditirelo tša Maleme ba tla šomiša dipelo tšeo tša bohlakiši bjoo go boeletša le go sepediša le mabaka a pholisi ye.

5.3 Ba Yuniti ya Ditirelo tša Maleme ba swanetše gore kgafetšakgafetša ba sekaseke go tsenywa tirišong ga pholisi ye gomme ba dire diphetogo tšeo di nyakegago.

Go hwetša tshedimošo ka botlalo ka ga Pholisi ya Maleme, o ka ikopanya le:

Landela Nyangintsimbi
Mogala: 012 358 4762,
Fekese: 012 358 7453 goba
Email: landelan@tshwane.gov.za.

PHOLISI YA MALEME YA MMASEPALA WA TOROPOKGOLO YA TSHWANE

Pukwana ye e šetše e fetoletšwe malemeng ka moka ao a dirišwago lefaseng ka bophara. Nka ya kae goba kae mo lefaseng gomme nonwane yaka e hwetšega ka leleme la felo fao. Mo nageng ye nonwane yaka e hwetšega ka leleme la Seisemane fela. Ke rata gore le nna ke tšee karolo tšhomišong ya maleme ka moka a naga ya gešo. Leleme leo motho a le bolelago ga le a swanela gore e be lona le noši leo le ka kgontšhago motho go kwa ditaba tša maleme a mangwe. Ke ka baka leo ke dumelago gore go swanetše go ba le diphetolelo ka maleme a mangwe; gore re kgone go phela mmogo.

Ye ke karabo ya Mopresidente wa maloba Nelson Mandela, ge a be a botšišwa gore ke ka lebaka la eng a rata gore pukwana ya *The Long Walk to Freedom* e fetolelwe malemeng ka moka a lesometee a semmušo a mono Afrika Borwa, go ya ka fao a tsopotšwego ka gona ka pukung ya Antjie Krog yeo e bitšwago *A change of tongue*.

Pholisi ya dipolelontši ke karolo ye bohlokwa kudu ya go tliša diphetogo mono Afrika Borwa yeo e tla go hlola temokrasi yeo batho ba kgathago tema ka botlalo go yona. Batho ba ka se hlohleletšwe gore ba latele melao mme ba sa e kwešiše.

Kristina Cunningham

1. MATSENO

Mmasepala wa Toropokgolo ya Tshwane o amogetše Pholisi ya wona ya Maleme ka di 2 tša Agostose 2007. Morero wa Pholisi ye ke go thuša setšhaba sa Toropokgolo ye go kgatha tema ka botlalo ka go kgontšha badudi go boledišana le go fihlelela ditirelo tša mmasepala ka leleme leo ba le kwešišago bokaone. Pholisi ye e fana gape le ka ditšhupetšo tša gore Mmasepala o ka tsenya bjang tirišong dipolelontši ka dikgokaganong tša wona go netefatša gore badudi ka moka ba kgona go ka fihlelela tshedimošo le ditirelo tša mmasepala.

2. MAGOMO ATŠHOMIŠO

Pholisi ye e šomišwa le go ama bašomedi ba Mmasepala, badudi, baabi ba ditirelo le ge go dirwa dikgopelo dife goba dife go Mmasepala tše mabapi le tšhomišo ya maleme le mešomo ya tša maleme.

3. MORERO WA PHOLISI YA TŠA MALEME

Merero ya Pholisi ya Maleme ke go dira tšeo di latelago e lego-

- go netefatša gore tšhomišo ye e lekalekanago ya maleme a semmušo a ka Mmasepaleng e tšwetšwa pele
- go netefatša gore batho ba tikologong ya mmasepaleng wo ba hwetša ditirelo le tshedimošo;
- go šireletša maleme ka go fapafapana ga wona le go tšwetša tlhompho pele go dipolelontši le go kwano malemeng a a go fapafapana, le
- go netefatša gore dipolelontši di a šomišwa go sepetša dilo ka tshwanelo le ka dikgokaganong tša ka Mmasepaleng.

4. DITIGELO TŠA PHOLISI

Go filwe ditigelo tšeo di latelago mabapi le tšhomišo ya dipolelontši ka Mmasepaleng:

4.1 Maleme a semmušo a Toropokgolo ya Tshwane

Mmasepala wa Toropokgolo ya Tshwane o amogetše **maleme a tshela** bjalo ka maleme a wona a semmušo, elego:

- Seburu
- Seisemane
- Sepedi
- Sethosa;
- Setswana; le
- Sezulu

Mmasepala o tšea matsapa a go šomiša gape le maleme a mangwe a semmušo a Repabliki ya Afrika Borwa, go akaretšwa le Polelo ka Dika ya Afrika Borwa le ya mongwalo wa difofu wa Braille moo go kgonego, ge go dirilwe kgopelo ya seo.

4.2 Dikgokaganano tša poledišana tša ka mmasepaleng

- 4.2.1 Go ka šomišwa leleme lefe goba lefe la semmušo la ka Mmasepaleng dipolelontši le dikgoro goba ge dikgoro di boledišana, ge fela e le gore batho ka moka bao ba amegago dipolelontšong tšeo ba kwešiša leleme goba maleme ao a bolelwago fao.

- 4.2.2 Leleme la Seisemane ke lona leo le kgethilwego gore e be leleme la dikgokaganano tša mošomong ge go boledišana le dikgoro goba dikgoro di boledišana. Go ka šomišwa leleme le lengwe la semmušo la ka Mmasepaleng ge fela e le gore leleme leo le kwešišwa ke batho ka moka bao ba amegago dipolelontšong.

- 4.2.3 Ditirelo tša botoloki di tla abjwa go sepediša dikgokaganano ka Khanseleng, Dikopanong tša Peakanyo ya Toropokgolo le ditheetšong tša kgalemo, le dikopanong dife goba dife tše dingwe/diwekešopo le dikhonferense ge go dirilwe kgopelo ya seo.

4.3 Dikgokaganano tša poledišana tša ka ntle ga mmasepala

Mmasepala ge o boledišana le ba bangwe o swanetše gore o katanele go thuša barekaditirelo ka moka ba wona ka go šomiša maleme ao ba a bolelago, moo go kgonegago.

4.4 Dikgokaganano tša go ngwalwa fase tša ka mmasepaleng

- 4.4.1 Gore ditirelo di tšwetšwe pele ka tsela yeo e phethagetšego, go tla šomišwa Seisemane bjalo ka leleme la dikgokaganano tša mošomong ka Mmasepaleng, gomme diphetolelo malemeng a mangwe a semmušo a ka Mmasepaleng di ka hwetšwa ge go dirilwe kgopelo ya seo.

- 4.4.2 Le ge e le gore mošomedi wa Mmasepala a ka se thibelwe go šomiša leleme la semmušo leo a le ratago ka nako efe goba efe, dingwalwa ka moka tša Mmasepala tšeo di swanetšego go lotwa bjalo ka direkhoto, di swanetše gore, ka mabaka ao a gapeletšegago a taolo, di hwetšego ka leleme la tšona la mathomong le ka Seisemane ka ge e le leleme leo le šomišetšwago direkhoto.

- 4.4.3 Batho ba hlohleletšwa go šomiša polelo yeo e hlakilego (plain language) ka dingwalweng tša ka mmasepaleng gore di kwešišege gabotse le go kaonafatša dikgokaganano le ba bangwe.

4.5 Dikgokaganano tša go ngwalwa fase tša ka ntle ga mmasepala

- 4.5.1 Mmasepala o swanetše go tšea matsapa ka moka a go tšwetšapele dipolelontši ka wepsaeteng ya wona le ka dikgatišong tša wona tša ka ntle ga Mmasepala ka go šomiša maleme a semmušo ka moka.